

300832 - کسی که دزدی کرده یا شراب نوشیده آیا بدون اقامه حد و مجازات، توبه و کارهای نیکش پذیرفته می‌شود؟

سوال

کسی که از حدود الهی پا فراتر می‌نهد و مرتکب زنا یا دشنام دادن دین می‌شود و مرتکب دیگر جرم‌ها می‌شود و حد و مجازات بر وی انجام نمی‌شود آیا عمل نیکش پذیرفته می‌شود؟ و آیا پذیرش عبادات و اعمال نیک و دعا و نماز و دیگر کارهای نیک به اجرای مجازات بر او مرتبط است یا آن‌که اگر حد بر وی اجرا نشود عبادات او صحیح خواهد بود؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

اولاً:

کسی که مبتلای چیزی از گناهان بزرگ مانند زنا یا دزدی و شرب خمر و ارتداد شده، واجب آن است که نزد الله تعالی توبه کند به این صورت که دست از گناه بکشد و برای انجامش پشیمان باشد و عزم جدی برای عدم بازگشت به گناه نماید و اگر ظلمی در حق کسی مرتکب شده حق او را برگرداند.

و کسی که توبه کند، الله از او توبه می‌پذیرد هر چه گناهش بزرگ باشد، زیرا هیچ گناهی آن‌قدر بزرگ نیست که الله آن را نبخشاید.

الله متعال می‌فرماید:

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا (۶۸) يُضَاعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا (۶۹) إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا [فرقان: ۶۸ - ۷۰]

(و کسانی‌اند که با الله معبودی دیگر نمی‌خوانند و کسی را که الله [خونش را] حرام کرده است جز به حق نمی‌کشند و زنا نمی‌کنند و هر کس این‌ها را انجام دهد سزایش را دریافت خواهد کرد (۶۸) برای او در روز قیامت عذاب دوچندان می‌شود و پیوسته در آن خوار می‌ماند (۶۹) مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد و کار شایسته کند پس الله بدی‌هایش را به نیکی‌ها

تبدیل می‌کند و الله همواره آمرزندهٔ مهربان است).

این‌جا خداوند پس از ذکر شرک و قتل و زنا خبر داده که هر کس توبه کند و ایمان آورد و اعمال نیک انجام دهد الله توبهٔ او را می‌پذیرد و بدی‌هایش را به نیکی‌ها تبدیل می‌کند.

و همچنین می‌فرماید:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى [طه: ۸۲]

(و به یقین من آمرزندهٔ کسی هستم که توبه کند و ایمان بیاورد و عمل نیک انجام دهد و به راه راست راهسپر شود).

ثانیا:

کسی که مرتکب یکی از این گناهان شده و سپس توبه کرده است، لازم نیست که خواهان اقامهٔ حد شود، بلکه بهتر آن است که خودش را بپوشاند و بین خود و خداوند توبه کند و اعمال نیک بسیار انجام دهد، زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: «از این ناپاکی که الله عزوجل از آن نهی کرده دوری کنید، اما کسی که دچارش شد خود را در پوشش الله عزوجل بپوشاند». این حدیث را بی‌هقی روایت کرده و آلبانی در «السلسلة الصحيحة» (۶۶۳) آن را صحیح دانسته است.

بخاری (۴۸۹۴) از عبادة بن صامت - رضی الله عنه - روایت کرده که گفت: نزد پیامبر - صلی الله علیه وسلم - بودیم، پس فرمودند: «آیا با من بیعت می‌کنید که چیزی را با الله شریک نگردانید و زنا نکنید و دزدی نکنید؟» و آیهٔ سورهٔ نساء را خواند «پس کسی که [به این بیعت] وفا کند، اجرش با الله است و کسی که مرتکب چیزی از آن شد و مجازات شد همین کفارهٔ اوست و کسی که مرتکبش شد و خداوند او را پوشاند کارش به الله موکول است، اگر بخواهد عذابش دهد و اگر بخواهد او را می‌آمرزد».

و مسلم (۲۵۹۰) از ابوهریره از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روایت کرده که فرمود: «الله بنده‌ای را در دنیا نمی‌پوشاند مگر آن‌که در روز قیامت او را خواهد پوشاند».

امام احمد (۲۱۸۹۱) از نعيم بن هزال روایت می‌کند که هزال، ماعز بن مالک را به خدمت گرفته بود و او کنیزی داشت به نام فاطمه که از شوهرش طلاق گرفته بود و برایش گوسفندانش را به چرا می‌برد و ماعز با او هم خوابی کرد و سپس این را به هزال گفت. هزال او را فریب داد و گفت: به نزد پیامبر - صلی الله علیه وسلم - برو و او را باخبر کن، شاید دربارهٔ تو آیاتی از قرآن نازل شود، پس پیامبر - صلی الله علیه وسلم - امر کرد تا او را رجم کنند، اما همین که از سنگ‌ها به درد آمد گریخت، پس مردی با استخوان فک شتر - یا ساق شتر - او را زد و کشت. پس پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمود: «وای بر تو ای هزال، اگر او را با لباس می‌پوشاندی برایت بهتر بود» و محققان مسند می‌گویند: صحیح لغیره است.

در صحیح مسلم (۱۶۹۵) آمده است که هنگامی که ماعز به نزد پیامبر - صلی الله علیه وسلم - آمد و به زنا اعتراف کرد و گفت: «مرا پاک کن» خطاب به ایشان فرمود: «وای بر تو؛ برگرد و از الله آمرزش بخواه و توبه کن».

امام نووی - رحمه الله - می‌گوید: «در این حدیث دلیلی است بر سقوط گناه کبیره در صورت توبه، و اجماع مسلمانان بر این است».

حافظ ابن حجر - رحمه الله - می‌گوید: «از قضیه او - یعنی داستان ماعز که به زنا اعتراف کرد - این برداشت می‌شود که هرکس در قضیه‌ای مانند او واقع شود بهتر آن است که به سوی الله توبه کند و خودش را بپوشاند و این را به کسی نگوید... و امام شافعی رضی الله عنه به قطع همین را گفته است: برای کسی که مرتکب گناهی شده و الله او را پوشانده این را می‌پسندم که خودش را بپوشاند و توبه کند» (فتح الباری: ۱۲ / ۱۲۴).

و در «مطالب أولی النهی» (۱۶۸ / ۶) آمده است: «هر کس که مرتکب چیزی شود که مجازاتی را موجب می‌شود، مستحب است که خودش را بپوشاند و واجب و مستحب نیست که نزد حاکم (قاضی) اعتراف کند، به دلیل حدیث: الله سِتِّیر (بسیار پوشاننده) است و از بندگان کسانی را که پوشانده‌اند (رسوا نمی‌کنند) دوست دارد».

علمای انجمن دائم فتوا می‌گویند: «حدود (مجازات‌های شرعی) اگر کار به قاضی رسید و بنابر ادله کافی اثبات شد، اجرای واجب می‌شود و [اجرای آن] با توبه ساقط نمی‌شود و اجماع بر همین است. آن زن غامدی [که دچار زنا شده بود و] به نزد پیامبر - صلی الله علیه وسلم - آمد و پس از آن که توبه کرده بود خواهان اجرای حد زنا بر خودش شد، رسول الله - صلی الله علیه وسلم - درباره ایشان فرمود: «توبه‌ای کرد که اگر همه مردم مدینه [چنین توبه‌ای] کرده بودند برای همه‌شان کافی بود» با این حال حد شرعی را بر او اجرا کردند و کسی جز سلطان اجازه این کار را ندارد.

اما اگر مجازات به نزد سلطان برده نشود، آن‌گاه بنده مسلمان باید خودش را با پوشش الهی بپوشاند و به نزد الله توبه‌ای صادقانه کند، امید که الله از او بپذیرد» (فتاوی اللجنة الدائمة: ۲۲ / ۱۵).

ثالثاً:

بر اساس آنچه گفته شد مشخص می‌شود که اولی و بهتر آن است که انسان خودش را بپوشاند و برای اقامه حد تلاش نکند و از این فهمیده می‌شود که اجرای حد شرعی شرط پذیرش توبه نیست و توبه بدون مجازات هم درست است و من باب اولی دیگر اعمال نیک نیز بدون اجرای حد از وی پذیرفته می‌شود، زیرا ارتباطی بین دیگر اعمال شخص و اجرای مجازات نیست.

خلاصه آن‌که:

کسی که - مثلاً - مرتکب زنا شده مستحب است خودش را بپوشاند و میان خودش و خداوند توبه کند و کسی را از جرم خود

آگاه نکند و برای کسی که از گناه او مطلع شده مستحب است که او را بپوشاند و او را به این کار تشویق کند، زیرا کسی که توبه کند الله از او توبه می‌پذیرد و عدم اجرای حد شرعی تأثیری بر توبه او و دیگر اعمال نیکش ندارد.

والله اعلم.